

Zit de publiekrechtelijke archiefregelgeving in een impasse?

Johan Vannieuwenhuysse, voorzitter VVBAD

Op 3 mei 2012 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van beroepen ingesteld door de vzw Association des Archivistes Francophones de Belgique en de federale Ministerraad (met de algemeen rijksarchivaris), een arrest geveld inzake het (publiekrechtelijk) Archiefdecreet. Het arrest houdt een gedeeltelijke vernietiging in van het decreet, wat voor heel wat commotie en onvrede zorgt.

Inhoudelijk worden twee verschillende regimes en verschillende regelgevingen opgelegd, voor het statisch archief enerzijds (geregeld door de federale Archiefwet) en het semistatisch en dynamisch archief anderzijds (geregeld door het Vlaamse Archiefdecreet) van de provincies, gemeenten, OCMW's, polders, wateringen en besturen van erkende erediensinstellingen, en voor alle archief voortkomend uit de federale taken toevertrouwd of gedelegeerd aan de lokale besturen, door dit laatste geheel en al te laten regelen vanuit de federale Archiefwet.

Meer concreet heeft het arrest implicaties op vrijwel alle onderdelen van het Vlaamse Archiefdecreet: op de kwaliteitscriteria (die nu zullen verschillen naargelang de levensfase waarin de archiefdocumenten zich bevinden of naargelang het gaat om de eigen of federale gedelegeerde taken), het toezicht (item als voorgaande) en de selectie (de commissies

in verband met de provinciale en lokale besturen kunnen zich niet langer uitspreken over de definitieve bestemming van de archiefdocumenten).

De Vlaamse en federale archiefregelgevingen wijken in opzet bovendien essentieel van elkaar af en staan zelfs diametraal tegenover elkaar. Het Archiefdecreet ligt in de lijn van de opeenvolgende staatsvormingen, waarbij cultuur en de bevoegdheden voor de provinciale en lokale besturen integraal aan Vlaanderen zijn toegewezen, en in de lijn van een Vlaamse bestuurstraditie met verantwoordelijkheid en autonomie voor elke bestuursniveau, subsidiariteit, operationele vrijheid bij de betrokken besturen en decentralisering die het beleid dichterbij de burger brengt. De Archiefwet van 1955 (met de actualisering van 2009) houdt geen rekening met de staatsvormingen en kiest voor een centralistisch bestuursconcept, waarbij van

bovenuit verplichtende regels worden opgelegd die dan gecontroleerd worden vanuit één ambt, met name dat van de algemeen rijksarchivaris. Deze centralistische aanpak heeft nu — na meer dan 50 jaar Archiefwet — toch al voldoende bewezen geen totaaloplossing voor de

“ER ONTSTAAN ZELFS EEN AANTAL ONGERIJDHEDEN DOOR HET ARREST: ZO IS HET DE FEDERALE ALGEMEEN RIJKSARCHIVARIS DIE DEFINITIEVE BEWAARTERMIJNEN VASTLEGT VOOR HET STATISCH ARCHIEF.”

Vlaamse archiefzorg en het archiefbeheer te kunnen brengen?

ONGERIJDHEDEN

Er ontstaan zelfs een aantal ongerijmdheden door het arrest: zo is het de federale algemeen rijksarchivaris die definitieve bewaartermijnen vastlegt voor het statisch archief. Daarmee bepaalt een federale ambtenaar wat bij de provinciale en lokale besturen archivalisch cultureel erfgoed is, terwijl cultuur helemaal geen federale materie meer is, maar een gemeenschapsmaterie. De provincies worden verplicht archief van meer dan 30 jaar oud of hun cultureel erfgoed gewoon over te dragen aan het rijksarchief. De naadloze overgang van dossiers gevormd op de kantoren naar cultureel erfgoed (het 'archiefcontinuüm') wordt finaal doorgeknipt en de benadering van het archief in zijn verschillende levensfasen gedifferentieerd door andere regelgevingen en voorschriften. ■■

WAT HEEFT DE VVBAD TOT HIERTOE ONDERNOMEN EN WAT IS ER GEBEURD SINDS 3 MEI?

- Na een korte fase van bezinning en intern overleg kaartte de VVBAD in een open brief de kwestie aan bij de Vlaamse en federale parlementsleden en bij ministers die bezig zijn met Cultuur en Wetenschapsbeleid. De vereniging vroeg hen een initiatief te nemen om de lokale en provinciale publiekrechtelijke archieven eenduidig aan Vlaanderen toe te wijzen.
- In het Vlaams Parlement is er tijdens de plenaire vergadering van 16 mei 2012 een vraag gesteld door Wim Van Dijck (Vlaams Belang) aan minister Bourgeois, wat leidde tot een kort partij-overschrijdend debat. De minister beschreef daarbij zijn toekomstige aanpak: op korte termijn zoekt hij overleg met de algemeen rijksarchivaris om tot praktische en werkbare afspraken te komen, en op langere termijn zal hij de Vlaamse regering vragen een actie op te zetten om te komen tot één regelgeving.
- Ook Bert Anciaux (SP.A) zou een schriftelijke vraag tot minister Magnette in de Senaat hieromtrent voorbereiden.
- Finaal is het wachten op een concrete en definitieve oplossing voor de problematiek door minister Bourgeois of de Vlaamse regering op voorzet van de Vlaamse Coördinerende Archiefdienst (departement Bestuurszaken).

Archief wordt verstand van zaken

Adlib Archief is de professionele software voor het beheer van historische, bedrijfs- en overheidsarchieven. Duurzaam, want dankzij de open architectuur blijven uw archiefstukken tot in de lengte der dagen te raadplegen. In Adlib Archief beschrijft u uw archief tot op ieder gewenst niveau. De stukken worden overzichtelijk in context getoond, zodat u gerelateerde informatie direct in beeld heeft. Bovendien bieden verschillende zoekingen u snel en gemakkelijk toegang tot alle bronnen. Met Adlib Archief legt u het verleden vast voor de toekomst

Adlib Archief

Uitgebreid Overzichtelijk Flexibel Van globaal tot gedetailleerd Conservering- en Restauratiemodule Studiezaalmodule Bewaarbeheer Inschrijvingen Meerdere zoekmogelijkheden Meertalig Internationale standaarden ISAD (G) EAD ISAAR(CPF) Unicode Integreerbaar met Adlib Bibliotheek en Adlib Museum tot één 'crossdomain' systeem Databasekeuze MS SQL Server, Oracle en Adlib Open System API-koppelingen Aanpasbaar aan elk soort archief.

adlib
The easy way to knowledge

Adlib Information Systems
+31 (0)346 586800
sales@adlibsoft.com
www.adlibsoft.com